

Holistisch waterbeheer in de praktijk: Haarrijn, rein of onrein

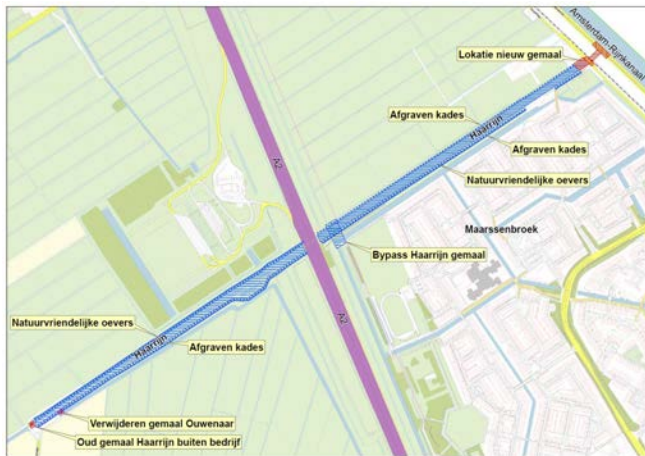
Soufiane el Khinifri

Onderzoeksvraag

Welke maatregelen zijn door het waterschap HDSR getroffen met betrekking tot de Haarrijn?

Gebiedsbeschrijving

De Haarrijn is een 1500m lange boezemwatergang net ten noorden van de wijk Maarssenbroek (Zwanenkamp) in de gemeente Stichtse Vecht. De Haarrijn stond, tot de opening van het nieuwe gemaal 'Haarrijn', in open verbinding met het Amsterdam-Rijnkanaal en voerde oppervlaktewater af van westelijk gelegen polders Ockhuizen en Themaat. Ten zuiden van deze polders heeft grootschalige nieuwbouw plaatsgevonden, de vinexwijk Leidsche Rijn is gebouwd en zorgt voor minder ruimte voor het water. Met gevolgen voor de waterafvoer en de drainage dichtheid. Daarnaast bedreigden zwakke kades het stedelijke gebied dat een meter lager ligt dan het water in de Haarrijn.

Figuur 1: Kaart omgeving ^[1].

Resultaten

Een totaal nieuw gemaal aan de kop van de Haarrijn (figuur 1), ten noordoosten van de A2, dient ter vervanging van de twee oudere en inmiddels ontoereikende gemalen aan de westzijde van de A2. Dit is een verbetering voor de afvoer van het overtollig water uit de nieuwbouwwijk en de omliggende polders.

Figuur 2: Oude situatie ^[2].

Er zijn meer maatregelen getroffen door het waterschap Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR), verantwoordelijk voor het waterbeheer. Het waterpeil is met ruim een meter verlaagd, naar het niveau van de

omliggende polders en de wijk Maarssenbroek. De open verbinding met het Amsterdam-Rijnkanaal zoals in de oude situatie (figuur 2) is er dus niet meer. Het nieuwe gemaal aan de kop van de Haarrijn maakt dit mogelijk.

Zwakke kades die het hoge water beschermden zijn overbodig geworden. Grootschalig en duur onderhoud aan deze kades is niet meer nodig. Overstromingsgevaar voor de wijk Maarssenbroek is daarmee definitief gemeden. Bij een dijkdoorbraak zou 15 miljoen liter (1m hoogte x 1500m lengte x 10m breedte) water stedelijk gebied binnenstromen. Verlaging van het waterpeil bood gelegenheid tot implementatie van natuurvriendelijke maatregelen. Bijvoorbeeld bij de kade, deze is nu aangelegd als een natuurvriendelijke oever. Naast het nieuwe gemaal is er een vistrap (Sluis-vis passage) geplaatst, het gemaal zelf bevat een visvriendelijke vijzel.

Figuur 3: Nieuwe situatie.

Alle aanpassingen ten behoeve van de natuur zorgen ook voor verbetering van het waterkwaliteit, wat in lijn is met verplicht Europees beleid omtrent het milieu.

Conclusie

Het nieuwe gemaal (figuur 3) in de Haarrijn is een maatregel. Deze ingrijpende maatregel maakt het voor waterschap HDSR mogelijk om meer incrementele maatregelen door te voeren zoals verlaging van het waterpeil, een veilige kade, natuurvriendelijke oevers, waterkwaliteitsverbetering, vergroting soortdiversiteit en budgetbesparing. Waterbeheer in de Haarrijn is met de komst van het gemaal versmolten tot een veelzijdige oplossing, waarbij het ecologische en veiligheidsaspect een grote rol toebedeeld krijgt. Hiermee komt het waterschap HDSR tot een juiste invulling van haar taken: schoon water, veilig water en droge voeten. Rein holistisch waterbeheer.

Referenties

^[1] HDSR. (2014). Haarrijn. Geraadpleegd op 5 december 2014, via <http://www.hdsr.nl/beleid-plannen/projectenkaart/stichtse-vecht/haarrijn/>

^[2] Boers, J. (2011). Herinrichting Ouvenaar / Haarrijn. Geraadpleegd op 5 december 2014, via <http://www.roelofsgroep.nl/projecten/herinrichting-ouvenaar-haarrijn/>